

HV_628 Proměny sonátové formy 18.–20. století

Joseph Haydn

Joseph Haydn (1732 – 1809)

- Otec smyčcového kvartetu, sonátové formy a vídeňského klasicismu
- Haydn v koncepci sonátové formy pokračoval tam, kde skončil CPE Bach
- V osobě Haydna (a WAM) vidíme model pro sonátovou formu
- Zároveň oba dva ale také vnímáme jako zdroj nového pojetí sonátové formy
- Ze strukturálního hlediska pomohl sonátovou formu nejvíce zavést právě Haydn
= pomohl vytvořit především provedení se vším, co obnáší = konec expozice, navázání provedení na reprízu ap.

Raný Haydn

- Haydnova raná díla se kryjí s vrcholnými díly CPEB
- Jenže CPE byl už matador a mohl si leccos dovolit
- Haydn teprve začínal a formu (budoucích sonátových) cyklů chápal VELMI tradičně
- = tradičně po vzoru D. Scarlattiho a Sammartiniho
- Tzn., že raný Haydn v sobě nesl ještě velmi silný pozůstatek pozdního baroka
- To můžeme vidět ve [smyčcovém kvartetu č. 1 op. 1](#) z roku [1757 \(1762\)](#)
- V [klavírní sonátě D dur č. 16](#) (Partitě!) z [60. let](#), ve které se však již velmi inspiroje CPEB a můžeme v ní nalézt téměř finální podobu sonátové formy
- Ovšem tematicky ještě ne zcela autonomní
- [Symfonie č. 1](#) z roku [1759](#)
- [Klavírní trio g moll](#) z roku [1766](#)

Haydn in the 70s

- [Symfonie č. 44 \(1772\)](#)
- [Smyčcový kvartet A dur op. 20 č. 6 \(1772\)](#)
- [Klavírní sonáta č. 33 b moll \(1775\)](#)
- [Symfonie č. 69 \(1776\)](#)

Smyčcové kvartety op. 33 (1781)

- Přelomové dílo, ve kterém JH uceleně představil a uplatnil principy pro sonátovou formu
- JH údajně: „Tyto kvartety jsou zkomponovány na zcela nových základech
- [Smyčcový kvartet op. 33 č. 1, h moll \(noty\)](#)

Vrcholný a pozdní Haydn

- Ne vždy se ale musí v Haydnových sonátových cyklech objevovat věta v sonátové formě, případně i samotný *klasický* sonátový cyklus:
- [Klavírní sonáta D dur, Hob.XVI:42 \(1784\)](#)
- SF dále u Haydna:
- [Klavírní trio č. 29, G dur \(1790\)](#)
- [Symfonie č. 104 \(1795\)](#)
- [Klavírní sonáta D dur, Hob. XVI:51 \(1795\)](#)
- [Die Jahreszeiten \(1799–1801\)](#)